

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 15C/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6723201448
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Krnáčová
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2023:6723201448.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

15C/25/2023

– 2 –

Okresný súd Zvolen v konaní pred sudkyňou JUDr. Janou Krnáčovou, v spore žalobcu A. B. C., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. XX, XXX XX D., prechodne bytom E. XX, XXX XX F., v konaní zastúpený Mgr. Ivanom Bugrim, advokátom, so sídlom Advokátskej kancelárie Námestie SNP 23, 960 01 Zvolen, proti žalovanému Slovenská republika konajúca prostredníctvom Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 4.084,32 Eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

15C/25/2023

– 21 –

I/ Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 4.084,32 Eur do 15-tich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

II/ Žalobca má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%, ktoré je žalovaný p o v i n n ý uhradiť žalobcovi do 15-tich dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o výške trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

15C/25/2023

– 20 –

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu 11.04.2023 žiadal žalobca zaviazat' žalovaného k povinnosti zaplatiť sumu vo výške 4.084,32 Eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia a nahradiť trovy konania titulom nemajetkovej ujmy. Nárok uplatňovaný v konaní odvodzoval od škody spôsobenej porušením práva Európskej únie, smernice Európskeho parlamentu a rady 2003/88/ES zo dňa 04.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „smernica“), ktorá bola žalovaným nesprávne implementovaná, resp. vôbec nebola implementovaná do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky. Z dôvodu neimplementovania smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky vznikla žalobcovi porušením úniijného práva škoda. Pri absencii explicitnej vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva únie jednotlivcovi tento nárok na náhradu škody posudzoval analogicky podľa ustanovení slovenského právneho poriadku, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie a to ustanoveniami občianskeho zákonníka upravujúcich nemajetkovú ujmu, ktorej sa vlastne žalobca v tomto konaní domáhal.

1.1. Žalobca pôsobí v Hasičskom a záchrannom zbore vo Zvolene na hasičskej stanici v Krupine vo funkcii technik špecialista, veliteľ družstva v služobnej hodnosti kapitán. Do stálej štátnej služby v HaZZ bol prijatý dňom 10.11.2017. Ako príslušník HaZZ vykonáva štátnu službu v služobnom pomere v súlade s ustanoveniami zákona o HaZZ. Služobný čas príslušníka HaZZ má rozvrhnutý nerovnomerne a to tým spôsobom, že pracovná zmena sa skladá z výkonu služby, po ktorom nasleduje služobná pohotovosť na pracovisku, jedna pracovná zmena sa skladá z výkonu služby a určenej služobnej pohotovosti. Do konca roku 2021 boli pracovné zmeny rozvrhnuté na 17 hodín výkonu služby a 7 hodín určenej služobnej pohotovosti v pomere 17/7 a s účinnosťou od 01.01.2022 sú pracovné zmeny rozvrhnuté na 16 hodín výkonu služby a 8 hodín služobnej pohotovosti v pomere 16/8. Celkovo v rámci jednej pracovnej zmeny strávi ako hasič na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín s tým, že maximálny čas stanovený nemajú, nakoľko v prípade výjazdu dokončia udalosť, kvôli ktorej boli na výjazde. Okrem určenej povinnosti, ktorú odpracuje počas každej pracovnej zmeny mu býva nariadená aj služobná pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času, napr. ak je nevyhnutné zabezpečiť personálnu obsadenosť v mieste výkonu služby v dôsledku absencie niektorého z kolegov alebo pri rozsiahlych požiaroch, živelných pohromách, prípadne iných udalostiach, ktoré vyžadujú prítomnosť hasičov. Obe služobné pohotovosti, či už určená pohotovosť alebo nariadená služobná pohotovosť sa nezapočítava do pracovného času a výkon týchto služobných pohotovosti nie je rozlíšený, ani na výplatnej páske za príslušný kalendárny mesiac, kde je uvedený len súhrnný počet odpracovaných hodín služobnej pohotovosti. V rámci jednej pracovnej zmeny strávi na pracovisku sústavne minimálne 24 hodín s tým, že služobné pohotovosti sú určované na čas nočných hodín. V prípade, že je počas služobnej pohotovosti vyhlásený poplach býva vyslaný na zásah a mení sa táto pohotovosť na prácu nadčas. V mieste výkonu služby sa striedajú tri hasičské zmeny každý tretí deň, odsluží každá pracovná zmena 24 hodín a následne majú mať príslušníci na tejto zmene dva dni voľna. Aj toto býva nepravdivé, nakoľko v čase voľna častokrát musí absolvovať školenia, výcviky alebo iné pracovné povinnosti. Kompenzuje sa to náhradným voľnom, ktoré si nemá kedy čerpať. Konkrétne na hasičskej stanici na druhej zmene sú dlhodobo dvaja zamestnanci – hasiči PN. On ako veliteľ musí tieto záležitosti riešiť. Mesačne tak odsluží každá zmena minimálne 10 pracovných zmien, pričom každý tretí mesiac je to aj 11 zmien, čo predstavuje 10,4 zmeny mesačne v priemere. V službe trávi bežne 240 – 264 hodín mesačne do rozsahu, ktorého nie sú zahrnuté hodiny nadčasov. Vzhľadom na tieto skutočnosti služobný čas hasiča je rozdelený tak, že každý hasič v zmenovej službe má za rok pri naplánovanej 24-hodinovej službe na každý tretí deň odpracovať 121,67 zmenových služieb, ročne je to v priemere 2920 odpracovaných hodín. Vzhľadom k tomu v žalovanom období marec 2021 – február 2023 len v rámci samotnej určenej služobnej pohotovosti priamo nadväzujúcej na výkon zmenovej služby odpracoval v období od marca 2021 do decembra 2021 442,69 hodín; v období od januára 2022 do februára 2022 634,94 hodín; v období od januára 2023 do februára 2023 128 hodín. Za žalované obdobie celkovo odpracoval spolu 1368,53 hodín služobnej pohotovosti (určenej a nariadenej), pričom žiadna z týchto odpracovaných hodín služobnej pohotovosti nebola započítaná do pracovného času. Priemerný týždenný pracovný čas počas celého žalovaného obdobia od marca 2021 do februára 2023 dosiahol 51,47 hodín týždenne. Ďalej uviedol, že ako hasič sa musí zdržiavať na pracovisku, z tohto pracoviska sa nesmie vzdialiť a musí byť vždy počas celej doby služobnej pohotovosti pripravený na vykonanie zásahu. Ak je vyhlásený výjazd vykonáva sa do minúty od nahlásenia, preto musí byť počas služobnej pohotovosti oblečený v služobnej rovnošate, musí byť fyzicky aj psychicky pripravený okamžite vykonať výjazd na miesto určenia. Tento tzv. neaktívny čas, počas ktorého čakajú na vyhlásenie výjazdu je povinný tráviť na pracovisku ustrojený a musí byť okamžite pripravený poskytnúť svoje služby, t.j. vykonať služobný zásah. Napriek uvedenému sa služobná pohotovosť, t.j. všetky hodiny neaktívnej časti služobnej pohotovosti nezapočítavajú do pracovného času a teda tieto odpracované hodiny nie sú považované za odpracovaný čas. To znamená, že napriek tomu, že v práci strávi v rámci každej jednej zmeny minimálne 24 hodín, tak v súčasnosti 8 hodín z tohto času, ktoré strávi na pracovisku pripravený na výkon práce, nie je považovaný za pracovný čas (do konca roku 2021 to bolo 7 hodín). Z takto nereálne vykazovaného fondu pracovného času, ktorý nezohľadňuje odslúženú služobnú pohotovosť sa potom javí, že priemerný týždenný pracovný čas neprekračuje 48 hodín, čo je však pravidelne v rozpore so skutočnosťou. Keďže sa vo fonde pracovného času pracovná pohotovosť nezohľadňuje, tak ak vychádza z deklarovaného počtu hodín vo fonde pracovného času, potom sa javí, že za mesiac marec 2021 bol jeho priemerný týždenný pracovný čas len 44,13 hodiny, avšak v skutočnosti bol priemerný týždenný pracovný čas 52,03 hodín, nie teda 44,13 hodín za týždeň ako je to formálne vykazované vo fonde pracovného času a ako je to deklarované aj služobným úradom – HaZZ. Vzhľadom na údaje, ktoré vyplývajú z priložených listinných dôkazov a prepočty podrobne uvedené v žalobe je zrejmé, že priemerný týždenný pracovný čas počas žalovaného obdobia pravidelne značne presahoval nielen 40 hodinový týždenný služobný čas príslušníka HaZZ tak ako to ustanovuje § 85 ods. 2 Zákona o HaZZ,

ale aj maximálne prípustný týždenný pracovný čas v dĺžke 48 hodín tak ako to ustanovuje článok 6, písm. b/ Smernice. K tejto skutočnosti pritom dochádza v dôsledku toho, že žiadna z hodín odpracovanej služobnej pohotovosti nie je započítavaná do fondu pracovného času, keďže vnútroštátna právna úprava k zákonu o HaZZ služobnú pohotovosť hasičov nepovažuje za služobný (pracovný) čas čo je v rozpore s článkom 2, ods. 1 Smernice a konštantnou judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti. Navyše žalobca poukazoval na svoj rodinný stav s tým, že má dve maloleté deti vo veku 2 a 4 roky, manželku, ktorá je t.č. na materskej. Vzhľadom na vek detí a starostlivosť o ne si vyžadujú zvýšenú starostlivosť z dôvodu častých ochorení. Manželka pochádza z Liptova, on z Východného Slovenska. Bývajú a žijú v Krupine, kde nemajú žiadne rodinné zázemie a nemajú ani osoby, ktoré by boli ochotné, resp. schopné z rodiny im pomôcť. Manželka býva často s maloletými deťmi sama a v čase, keď má mať voľno po 24-hodinovej zmene sa snaží odbremeniť manželku od starostí pri výchove maloletých detí. Navyše svokor je staršia osoba, chorá, preto často navštevujú na Liptove jej rodičov a týmto pomáhajú. Navyše v Krupine majú úžitkovú záhradu, kde sa snažia pestovať ovocie a zeleninu a preto je potrebné aj na tejto pracovať. Rovnako aj jeho otec je na čiastočnom invalidnom dôchodku, má veľký statok, dom a občas teda cestujú aj na Východné Slovensko a pomáhajú aj jeho rodičom.

1.2. Tak ako je vyššie uvedené žalobca si uplatňoval nároky jednak z vnútroštátnej úpravy, kde poukazoval na zákon o hasičskom a záchrannom zbere, ako aj Smernicu článok 6 upravujúci maximálny týždenný pracovný čas. Podľa písm. b/ uvedeného článku priemerný pracovný čas pre každé obdobie 7 dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín. Smernica, na ktorú žalobca poukazoval predstavuje normu komunitárneho práva, ktorú je Slovenská republika ako členský štát EÚ povinná dodržiavať. Na základe princípu prednosti komunitárneho práva a jeho priameho účinku je založená aj zodpovednosť členského štátu v prípade jeho chybných aplikácií alebo opomenutia aplikácie zo strany členského štátu, pričom osoby, ktoré sú takýmto konaním poškodené sa môžu voči štátu domáhať náhrady spôsobenej škody. Tu je nevyhnutné zdôrazniť, že zodpovednosť štátu v prípade porušenia komunitárneho práva je absolútna a objektívna, členský štát sa jej nemôže za žiadnych okolností zbaviť, ani sa z nej exkulovať a to bez ohľadu na to, ktorý orgán konajúci v mene členského štátu škodu spôsobil. Zároveň poukazoval žalobca aj na Ústavu Slovenskej republiky článok 7 Ústavy a článok 144 ods. 1 Ústavy SR. Z vyššie uvedenej zásady prednosti a priamej aplikovateľnosti komunitárneho práva vyplýva, že ustanovenia zákona o HaZZ by mali byť v súlade so smernicou, pričom v prípade existencie rozporu medzi ustanoveniami zákona a smernicou má prednosť smernica ako právny predpis vyššej právnej sily. V tejto súvislosti žalobca poukazoval na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie a citoval viacero rozhodnutí. Smernica nebola správne transportovaná do právneho poriadku SR, konkrétne do ustanovení zákona o HaZZ, pričom ustanovenia zákona sú v rozpore s článkom 6, písm. b/ Smernice. Zákon o HaZZ umožňuje služobnému úradu, aby služobný (pracovný) čas príslušníka HaZZ bol rozvrhnutý tak, že tento pravidelne a sústavne prekračuje smernicou stanovený maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas. Základný problém je v obsahu pojmu pracovný čas tak, ako ho na jednej strane stanovuje smernica a judikatúra súdneho dvora a ako ho na druhej strane upravuje zákon o HaZZ. V tejto súvislosti žalobca poukázal na to, že súdny dvor vo svojej judikatúre opakovane zdôraznil, že časť pracovnej (služobnej) pohotovosti treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času, pričom rozhodujúcim faktorom pre záver, či sú naplnené znaky pojmu pracovný čas, je skutočnosť, že pracovník je povinný byť prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a musí mu byť k dispozícii v prípade potreby. Zákon o HaZZ vymedzuje služobný čas v ustanovení § 85 ods. 1, ods. 2 a okrem uvedeného vymedzenia služobného času ďalej upravuje podmienky výkonu štátnej služby príslušníkov HaZZ v ustanoveniach § 86 až § 94, kde sú vymedzené pojmy ako nerovnomerné rozvrhnutie služobného času, prestávky v štátnej službe, nepretržitý odpočinok medzi služobnými dňami, dĺžka nepretržitého odpočinku v týždni, dni služobného pokoja, štátna služba nadčas, služobná pohotovosť a dovolenka. Zo žiadneho ustanovenia zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času, pričom v skutočnosti sa tento čas služobnej pohotovosti nezapočítava do pracovného času príslušníka HaZZ. Tu je rozdiel medzi zákonom na jednej strane a všeobecným pracovnoprávnym predpisom Zákonníkom práce na strane druhej (§ 96 ods. 2 ZP). Za zákona o HaZZ však žiadne také ustanovenie ako je v § 96 ods. 2 ZP neaplikovateľná na služobný pomer príslušníka HaZZ, pričom v skutočnosti sa pracovná (služobná) pohotovosť príslušníkov HaZZ nezapočítava do pracovného času. Keďže zákon o HaZZ nepovažuje služobnú pohotovosť hasičov za súčasť ich služobného času tak práve v tejto skutočnosti spočíva rozpor zákona o HaZZ s komunitárnym právom, konkrétne s ustanoveniami smernice, ako aj judikatúrou súdneho dvora. Formálne z hľadiska vykazovaného fondu pracovného času sa však na papierí javí

služobný (pracovný) čas žalobcu, že nepresahuje 48 hodín týždenne. Je tomu tak, ale len z dôvodu, že vnútroštátna právna úprava zákona o HaZZ do služobného (pracovného) času hasiča nezarátava čas služobnej pohotovosti. Služobná pohotovosť, ktorá je pravidelne nariaďovaná a ktorú odpracuje nie je v zmysle našej vnútroštátnej právnej úpravy považovaná za súčasť žalobcovho služobného času. Služobnú pohotovosť je však nevyhnutné v zmysle citovanej judikatúry súdneho dvora považovať za pracovný čas tak ako to kogentne stanovuje smernica. Žalobca poukazoval na to, že je zjavné, že vnútroštátna úprava Slovenskej republiky, konkrétne úprava pracovného času obsiahnutá v zákone o HaZZ umožňuje služobnému úradu rozvrhnúť príslušníkovi HaZZ jeho služobný (pracovný) čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú v článku 6, písm. b/ smernice a to v dôsledku skutočností, že služobná pohotovosť nie je podľa zákona o HaZZ považovaná za súčasť služobného (pracovného) času hasiča.

1.3. K otázke aktívnej a pasívnej legitímácie žalobca poukázal na to, že je fyzickou osobou, ktorá má trvalý pobyt v mieste bydliska a mieste výkonu práce. Žalobu podáva ako jednotlivec voči žalovanému, kde sa domáha „náhrady škody“ vzniknutej porušením úniového práva a aktívnu vecnú legitímáciu odvodzuje aj z rozhodnutia Súdneho dvora C-429/09 zo dňa 25.11.2010 vo veci Günter Fuß s tým, že článok 6, písm. b/ smernice má priamy účinok, keďže priznáva právo jednotlivcom, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného, žalovaným je štát Slovenská republika konajúca prostredníctvom ústredného štátneho orgánu, ktorým je Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy pre policajný zbor a hasičský a záchranný zbor. Ministerstvo je zároveň aj garantom riadnej transpozície smernice do slovenského právneho poriadku, pričom práve v dôsledku nesprávnej transpozície smernice vznikla žalobcovi škoda, ktorej sa vo forme nemajetkovej ujmy v tomto konaní domáhal. V zmysle judikatúry súdneho dvora takúto náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi môže zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj samotný štát, pričom právo únie nijako nebráni tomu, aby mohla zodpovedné z verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. Súdny dvor vo svojej judikatúre konštantne uvádza, že poškodený jednotlivci majú právo na náhradu škody porušením unijného práva zo strany štátu v prípade ak sú splnené tri podmienky 1/ že cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, 2/ existencia škody a 3/ priama príčinná súvislosť medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. V prípade splnenia všetkých troch podmienok je štát povinný napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získavania náhrady. Náhrada škody musí spĺňať aj požiadavku primeranosti. Pri rešpektovaní zásad ekvivalencie a efektivity je pasívne vecne legitimovaným subjektom v konaní o náhradu škody porušením unijného práva žalovaný, t.j. Slovenská republika, keďže neprijala opatrenie nevyhnutné na zabezpečenie dodržania požiadavky vyplývajúcej z článku 6, písm. b/ smernice.

1.4. Pokiaľ ide o prvú podmienku a to, že cieľom porušenej právnej normy únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné, tu žalobca uvádzal, že článok 6, písm. b/ smernice predstavuje pravidlo sociálneho práva únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia. Pravidlo sociálneho práva vyplývajúce z článku 6, písm. b/ smernice nemožno podrobiť akejkoľvek podmienke alebo akémukoľvek obmedzeniu, pričom ustanovenie článku 6, písm. b/ smernice jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovolávať priamo pred vnútroštátnymi súdmi. Už len vzhľadom na obsah a účel samotnej smernice považoval žalobca za zjavné a nepochybné, že cieľom smernice je priznať práva jednotlivcom pracovníkom. V tejto súvislosti poukázal aj na to, že v každom jednotlivom prípade porušenie práva únie sa považuje za dostatočne závažné pokiaľ je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora v danej oblasti. Opätovne poukázal na nespočetné množstvo judikatúry, kde súdny dvor opakovane rozhodol a aj rozhoduje, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej služby, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas tak ako to predpokladá smernica.

1.5. Pokiaľ ide o druhú podmienku, ktorou je existencia škody tu žalobca uvádzal, že smernica ako taká neobsahuje ustanovenie týkajúce sa náhrady škody vzniknutej porušením jej ustanovení. Z judikatúry súdneho dvora vyplýva, že náhrada škôd spôsobených jednotlivcom porušením práva únie musí byť

primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu práv poškodených. Podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnej právnej úprave zároveň nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy, nemôžu byť zjavne upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady. Zároveň náhrada škody musí byť primeraná vzniknutej ujme. Právny poriadok Slovenskej republiky neobsahuje konkrétne ustanovenia pre posudzovanie a určenie výšky náhrady škody, ktorá vznikla poškodenému porušením práva únie, v tomto prípade porušením článku 6, písm. b/ smernice. V otázkach neupravených normami komunitárneho práva, resp. judikatúrou súdneho dvora v sporoch o nárokoch na náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva únie členským štátom sa subsidiárne používa vnútroštátne právo pri zachovaní princípu ekvivalencie a efektivity. Pokiaľ ide o právne posúdenie žalovaného nároku na náhradu škody mal za to žalobca, že ním uplatnený nárok je pri absencii vnútroštátnej úpravy nároku na náhradu škody z porušenia práva únie jednotlivcovi potrebné analogicky vychádzať z ustanovení nášho právneho poriadku, konkrétne ustanovení občianskeho zákonníka upravujúcich nemajetkovú ujmu (§ 11 – 13 OZ). V danom prípade porušením článku 6, písm. b/ smernice bolo a je aj naďalej porušované právo žalobcu na ochranu zdravia, ktoré je ako jedno z najvýznamnejších osobnostných práv zakotvené v Ústave SR. Zároveň sú porušované aj jeho osobnostné práva na súkromie a rodinný život, rovnako priznané a garantované Ústavou SR. Vzhľadom na skutkový stav popísaný žalobcom mal za to, že dlhoročne dochádza k porušovaniu jeho osobnostných práv na ochranu zdravia, telesnej a psychickej integrity spočívajúce v porušení práva na primeranú dobu odpočinku, ako aj porušenie práva na súkromie a rodinný život v príčinnej súvislosti s tým, že musí reálne odpracovať viac ako je v zmysle smernice povinný. Tým je daný aj základ nároku na náhradu škody, ktorý má v tomto prípade v podmienkach slovenského právneho poriadku povahu nemajetkovej ujmy, pričom náhrady tejto nemajetkovej ujmy v peniazoch sa žalobou domáha.

1.6. K tretej podmienke, ktorou je existencia príčinnej súvislosti medzi porušením článku 6, písm. b/ smernice a škodou vo forme nemajetkovej ujmy žalobca uviedol, že túto považuje za zjavnú. Ak by totiž žalovaný správne prebral ustanovenie článku 6, písm. b/ smernice do zákona o HaZZ smernica by sa reálne správne aplikovala, nedošlo by k porušeniu jeho práva na maximálny 48 hodinový týždenný pracovný čas a nedošlo by ani k strate času odpočinku, na ktorý by mal nárok ak by bol dodržaný maximálny týždenný pracovný čas v zmysle ustanovení smernice.

1.7. Keďže náš právny poriadok nemá špeciálnu právnu úpravu pre nárok na náhradu škody vzniknutej jednotlivcovi porušením práva únie, vychádzal žaloba pri výpočte výšky náhrady nemajetkovej ujmy z ustanovení zákona o HaZZ § 122 ods. 1 a 2, písm. a/. Služobná pohotovosť je žalobcovi uhrádzaná vo výške vyplývajúcej z uvedených ustanovení a to vo výške 15 % zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu. Pri nariadenej služobnej pohotovosti mu je uhrádzaná peňažná náhrada vo výške 50 % zo sumy, ktorou je príslušná časť služobného platu. Žalobca mal za to, že ustanovenie § 122 Zákona o HaZZ je pokiaľ ide o výpočet náhrady škody, ktorá mu bola spôsobená práve takým ustanovením, ktoré je z hľadiska analógie iuris najbližšie k prejednávanej veci. Vzhľadom na požiadavku primeranosti náhrady škody mal za to, že výšku náhrady škody je potrebné v danom prípade stanoviť analogickým použitím ustanovenia § 122 Zákona o HaZZ, ktoré upravuje náhradu za služobnú pohotovosť a náhradu za nariadenú služobnú pohotovosť. Hodiny, ktoré odpracoval nad limit maximálneho priemerného týždenného pracovného času posudzoval ako odpracovanie mimo rozvrhnutia služobného času, keďže tento by mal byť rozvrhnutý tak, aby k porušovaniu jeho práv nedochádzalo, pričom k porušeniu jeho práv dochádzalo práve výkonom pohotovosti. Žalobcom priemerná náhrada škody v tomto prípade predstavovala rozdiel medzi peňažnou náhradou uvedenou v § 122 ods. 1 Zákona o HaZZ a peňažnou náhradou uvedenou v ods. 2, písm. a/. Žalobou uplatňovaná primeraná náhrada škody predstavovala rozdiel medzi výškou náhrady pri nariadenej služobnej pohotovosti (50% zo sumy príslušnej časti služobného platu) a výškou náhrady určenej za služobnú pohotovosť (15% zo sumy príslušnej časti služobného platu a 30% z tejto sumy ak ide o deň služobného pokoja), t.j. vo výške zodpovedajúcej 35%, resp. 20% zo sumy, ktorá je príslušnou časťou služobného platu. Žalobca bol presvedčený, že takýto spôsob výpočtu náhrady škody spĺňa odškodňovaciu úlohu, je v súlade s judikatúrou súdneho dvora a zároveň spĺňa aj požiadavku primeranosti a nie je ani sumou neprimerane vysokou. Pokiaľ išlo o splatnosť jednotlivých nárokov na náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy mal za to, že tieto nároky vznikajú postupne a osobitne za každý jednotlivý mesiac, v ktorom boli jeho práva porušené a to vždy ku dňu splatnosti mzdy za daný mesiac. U príslušníkov HaZZ je mzda splatná vždy k 10-temu dňu nasledujúceho mesiaca za predchádzajúci mesiac, teda splatnosť mzdy za mesiac marec 2021 nastala 10.4.2021, za mesiac apríl 10.5.2021, atď. Vzhľadom k všeobecnej trojročnej premlčacej dobe

vyplývajúcej z ustanovení občianskeho zákonníka si touto žalobou uplatňoval žalobca nárok spätne za obdobie troch rokov pred podaním žaloby na súd, t.j. od marca 2021 až do 28.02.2023, kde rozpisal jednotlivé obdobia rokov 2021, 2022 a 2023 a vyčíslil si nárok v celkovej výške v sume 4.084,32 Eur.

2. Žalovaný sa k žalobe vyjadril v odpore doručenom proti platobnému rozkazu dňa 31.05.2023. Vo vyjadrení namietli miestnu nepríslušnosť tunajšieho súdu, náhradu nemajetkovej ujmy, samotný výpočet, ako aj nárok uplatňovaný v konaní a pôsobnosť Smernice 2003/88/ES. Žalobu žiadali ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietnuť. S uplatneným nárokom žalobcu sa nestotožnili. Poukázali na samotné znenie smernice s tým, že rozsah pôsobnosti Smernice 2003/88/ES (ďalej len „smernica“) je pozitívne vymedzený v článku 2, ods. 1, ako aj negatívne v článku 2, ods. 2. Smernica sa neuplatňuje na odvetvia činností, ktoré zahŕňajú určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany. Vzhľadom na charakter vykonávaných činností a s tým spojený rozvrh služobného času sa smernica na služobný pomer príslušníkov HaZZ nevzťahuje v plnom rozsahu, preto jej ustanovenia nemohli byť porušené tak ako to tvrdí žalobca. Podľa názoru žalovaného štátnu službu príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahovú činnosť možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti smernice, článku 2., ods. 2. Rovnako úlohy, ktoré vykonávajú možno podľa súvisiacich právnych predpisov týkajúcich sa civilnej ochrany integrovaného záchranného systému, ako aj právnej úpravy samotného HaZZ bez akýchkoľvek pochybností subsumovať pod pojem „osobitné činnosti služieb civilnej ochrany“ v zmysle článku 2., ods. 2 Smernice. Žalovaný mal za to, že žalobca nesprávne vykladá pôsobnosť smernice a podľa nich sa smernica nevzťahuje na príslušníkov HaZZ. Ďalšou námietkou zo strany žalovaného bol nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného. Ak má žalobca za to, že smernica nebola v jeho prípade správne použitá, žalovaná namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie z dôvodu, že táto legitímácia nie je daná. Žalobca mal podľa žalovaného zažalovať svojho zamestnávateľa a nie štát, v mene ktorého koná ústredný orgán verejnej správy, do ktorého pôsobnosti patrí oblasť štátnej správy pre HaZZ čo je zásadný rozdiel v označení žalovaného, teda v pasívnej vecnej legitímácie. Navyše poukázal na to, že žalobca mal zamestnávateľa, ktorý určoval pohotovosť nad smernicou povolený limit upozorniť nadriadeného v súlade s § 69 ods. 4 a žiadať, aby mu táto nebola určovaná z dôvodov, ktoré sú v žalobe uvedené. V závere námietky uviedol, že aj keby súd prvej inštancie konštatoval, že aplikácia smernice na služobný pomer žalobcu bola nesprávna, nijako táto skutočnosť nesúvisí so zodpovednosťou žalovaného za správnosť prebratia smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky.

2.1. Ďalšou skutočnosťou, ku ktorej sa žalovaná strana vyjadrovala bola transpozícia relevantných článkov smernice do nášho právneho poriadku. Smernica v zásade ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Pokiaľ ide o doby denného odpočinku, prestávok v práci, týždenného odpočinku, maximálneho týždenného pracovného času, ročnej dovolenky a aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce. Upravuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času a ako taká bola transponovaná do slovenského právneho poriadku okrem iného aj zákonom č. 316/2001 Z.z. čo je uvedené v prílohe č. 4 zákona, pod bodom 6. Žalobca tvrdí, že malo dôjsť k nesprávnej transpozícii smernice, nakoľko sa doba služobnej pohotovosti nezapočítava do týždenného pracovného času hasičov. Podľa žalovaného takéto tvrdenia nie sú opodstatnené. Žalovaná strana mala za to, že smernica v prípade žalobcu bola transponovaná správne. V tejto súvislosti okrem smernice poukazovala žalovaná strana aj na ustanovenia zákona § 85 a nasledujúce vrátane § 92 Zákona o HaZZ. Ustanovenia uvedeného zákona rozhodne nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihujú rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 1) a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe (§ 92 ods. 2, písm. a/ zákona). Pri nariadenej služobnej pohotovosti v štátnej službe podľa § 92 ods. 2, písm. a/ ide o služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ale mimo rozvrhnutého služobného času čo je vyjadrené napr. aj vo výške peňažnej náhrady za čas tejto služobnej pohotovosti v štátnej službe. Žalobca v tejto súvislosti opomenul, že ním citované ustanovenia zákona nepopierajú, že služobná pohotovosť v štátnej službe je výkonom štátnej služby, ale svojou formuláciou účelovo vystihuje rozdiel medzi určenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe a nariadenou služobnou pohotovosťou v štátnej službe a slová uvedené v § 92 ods. 1 len vystihujú časovú kontinuitu medzi výkonom štátnej služby a služobnou pohotovosťou. Je však nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. V tejto súvislosti žalovaný poukazoval aj na článok 15 Smernice, ktorý umožňuje dohodnúť aj priaznivejšie podmienky napr. v kolektívnych zmluvách, na ktoré žalovaná strana poukazovala za žalované obdobie. Z vyjadrení žalovanej strany jednoznačne vyplynulo, že tak ustanovenia zákona, ako kolektívnej zmluvy

plnej transponujú článok 2, ods. 1 Smernice. Pokiaľ ide o transpozíciu článku 6 Smernice ako kritéria pre limity pracovného času s uvedením maximálny týždenný pracovný čas, žalovaná strana uviedla, že smernica pripúšťa výnimku zo stanoveného limitu za dodržania kumulatívnych podmienok. Podľa smernice priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní nesmie prekročiť 48 hodín vrátane nadčasov, pričom týždenný pracovný čas pre každého zamestnanca musí byť ustanovený zákonom s právnym opatrením alebo kolektívnou zmluvou. Smernica tiež umožňuje ustanoviť odlišne referenčné obdobie iné ako sedem dní čo prichádza do úvahy najmä pri nerovnomerne rozvrhnutom pracovnom čase. Článok 16 Smernice ustanovuje na účely uplatnenia maximálneho týždenného pracovného času referenčné obdobie na štyri mesiace. Článok 17 ods. 3 Smernice poskytuje protipožiarным službám možnosť uplatnenia výnimky a určenie dlhšieho referenčného obdobia, prípadne na šesť mesiacov, alebo ak je to v kolektívnych zmluvách dohodnuté tak na celých 12 mesiacov. Podmienkou uplatnenia takéhoto referenčného obdobia navyše, že príslušným pracovníkom sa poskytne rovnocenný náhradný čas odpočinku alebo, kde z objektívnych dôvodov to nie je možné, takýto čas odpočinku nie je možné poskytnúť sa pracovníkom poskytne primeraná ochrana. Podľa § 91 ods. 3 zákona možno hasičovi prikázať v kalendárnom roku službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín, čo je v priemere 5,7 hodín týždenne. Služobný čas môže byť u hasičov rozvrhnutý aj nerovnomerne. Nesmie byť však dĺžka riadneho služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Podľa žalovaného sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral smernicu do zákona správne a preto sa mu nepodarilo ani preukázať, že by existovala údajná škoda, ktorá by bola v priamej príčinnej súvislosti článkom 6, písm. b/ Smernice.

2.2. K nároku na náhradu škody žalovaný uviedol, že článok 6 Smernice je spomenutý v článku 17 ods. 1, ktorý umožňuje členským štátom, aby sa odchyľili od uplatňovania tohto článku za predpokladu, že dodržia všeobecnú zásadu ochrany bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom jedným z dôvodov na neuplatňovanie je situácia, keď sa jedná o protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Pokiaľ by aj napriek vyššej uvedenej argumentácii mal súd dospieť k názoru, že odchylná úprava nie je možná, tak žalovaný poukázal na všeobecné podmienky vyplývajúce z judikatúry Súdneho dvora, ktoré musia byť kumulatívne splnené na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody za porušenie práva Európskej únie. Žalovaný mal za to, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody žiadnym spôsobom. V prvom rade nebolo zrejme ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda. Sám žalobca veľmi nejasným spôsobom stanovil škodu, ktorá mala vzniknúť tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol v zmysle platnej vnútroštátnej legislatívy odmeňovaný. Navyše vzhľadom na obdobie, ktoré je v konaní uplatňované išlo o obdobie január, jún 2021 – júl, december 2021, čo je potrebné vnímať v kontexte spoločenskej reality opierajúcom sa o výrazné zmeny v spoločnosti vzhľadom na šírenie nebezpečnej ľudskej nákazy COVID-19. V dôsledku celosvetového rozširovania tohto ochorenia boli v podmienkach Slovenskej republiky prijaté rôzne opatrenia, druhy karantén a bol vyhlásený núdzový stav. Žalovaný mal za to, že žalobca z hľadiska odmeny vyplatenej v uvedenom období za vykonanú štátnu službu nebol na svojich právach ukrátený. Namietal aj spôsob výpočtu nemajetkovej ujmy, ktorý považoval za mätúci a predstavoval skôr výpočet odškodnenia vo forme vyplatenia peňažnej náhrady formou doplatku v zmysle ustanovení zákona o HaZZ a nie odškodnenia vo forme vyplatenia peňažnej náhrady, resp. nemajetkovej ujmy. Na podporu svojich tvrdení poukazoval na rozhodnutie Okresného súdu Michalovce sp. zn. 7C/1/2022 zo dňa 02.11.2022, z ktorého citoval časť týkajúcu sa uplatnenia výšky škody. Na podporu svojich tvrdení rovnako odcitoval časť rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 21C/60/2022 zo dňa 02.02.2023. Mal za to, že žaloba je nekonkrétna, zmätočná a nie je z nej jasné čoho sa vlastne žalobca domáha. Navyše poukázal na to, že žalobca pri vzniku služobného pomeru akceptoval všetky podmienky, ktoré sa vzťahujú na výkon štátnej služby príslušníka HaZZ v zmysle zákona. Bol vždy riadne oboznámený so všetkými internými predpismi a kolektívnymi zmluvami, ako aj s tými, ktoré upravujú rozsah výkonu služby. Vedel o všetkých podmienkach výkonu služby a za toto obdobie nedošlo k tomu, že by tieto podmienky namietal a ani nikdy nepožiadaval o ich vysvetlenie, resp. iným spôsobom sa nedomáhal svojich práv. K výške nemajetkovej ujmy uviedol, že je zjavne neprimeraná a to aj s porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podľa ich názoru neporovnateľne vyššia. V tejto súvislosti poukázal na výšku náhrady škody v prípade publico – comunacacao social SA / Portugalsko, kde Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že pri určovaní výšky náhrady za porušenie osobnostných práv musí byť zohľadnená výška náhrady, ktorá je priznávaná za telesné zranenia, alebo ktorá je priznávaná obetiam násilných činov, pričom náhrada za porušenie iných osobnostných práv by nemala bez existencie závažných a dostatočných dôvodov prevyšovať maximálnu výšku náhrady priznávanej za telesné zranenia alebo násilné činy (ILTALEHTI a KARHUVAARA v. Fínsko).

3. Súčasťou žaloby sú rozhodnutia riaditeľa Krajského riaditeľstva Hasičského a záchranného zboru v Banskej Bystrici, ako aj Ministerstva vnútra SR, KR HaZZ v Banskej Bystrici týkajúce sa vymenovania, preradenia a oznámenia o sume a zložení platu žalobcu. Tieto skutočnosti medzi stranami sporu neboli sporné a súd odkazuje na uvedené rozhodnutia, ktoré tvoria súčasť spisu.

4. Ďalšími listinami doloženými do spisu bola vypracovaná prehľadná tabuľka za celé žalované obdobie od marca 2021 do februára 2023 spolu s pripojenými výplatnými páskami žalobcu, z ktorých vyplýva počet reálne odpracovaných hodín, ako aj fond pracovného času s uvedením počtu hodín pohotovosti na pracovisku za daný mesiac, ku ktorým boli pripojené tieto pásky za celé žalované obdobie a mesačné výpisy plánu služieb z dochádzkového systému SAP za celé žalované obdobie. V tejto súvislosti súd na uvedené listiny podrobne poukazuje, tieto nerozoberá, nakoľko zo strany žalovaného tieto skutočnosti namietané neboli. Neboli vytknuté nedostatky v prípade týchto listinných dôkazov. Listiny vyhotovoval žalovaný, resp. zamestnávateľ žalobcu a tieto zo strany žalovaného v konaní spochybnované neboli.

5. Ďalšie listiny dokladané do spisu boli rozhodnutia tak tunajších súdov, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, na ktoré v rámci žaloby a vyjadrenia k žalobe obe sporové strany poukazovali.

6. Žalovaný v rámci konania namietal, že nárok žalobcu nie je daný, pretože sa na neho ako príslušníka hasičského a záchranného zboru ním uvádzaná smernica nevzťahuje. S týmto záverom sa súd nestotožnil a naopak bol toho názoru, že je potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti smernice 2003/88/ES.

6.1. Článok 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2003/88/ES zo dňa 4.11.2003 o niektorých aspektoch organizácie pracovného času (ďalej len „ Smernica“), bod.1. táto smernica ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pre organizáciu pracovného času. Bod.2. Táto smernica sa vzťahuje na:

- a) minimálne doby denného odpočinku, týždenného odpočinku a ročnej dovolenky, prestávky v práci a na maximálny týždenný pracovný čas a
- b) určité aspekty nočnej práce, práce na zmeny a rozvrhnutie práce.

Bod 3. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činností, verejné a súkromné, v zmysle článku 2 smernice 89/391/EHS bez toho, aby boli dotknuté články 14, 17, 18 a 19 tejto smernice.

6.2. Podľa článku 2 Smernice 89/391/EHS o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci bod 1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.). Bod 2. Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.

V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

6.3. Žalovaný namietal, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na služobný pomer žalobcu ako príslušníka HaZZ a to s poukazom na to, že príslušníci HaZZ sa podieľajú (aj) na plnení úloh civilnej ochrany. Smernica 2003/88/ES (odkazom na Smernicu 89/391/EHS) definuje svoj rozsah pôsobnosti na všetky odvetvia a činnosti – verejné i súkromné. Ako vyplýva z bodu. 2 prvého pododseku článku 2, predmetná smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, napríklad v oblasti služieb civilnej ochrany. V prejednávanom spore sa na činnosť vykonávanú žalobcom v rámci služobného pomeru táto výnimka nevzťahuje. Je potrebné poukázať na cieľ súvisiacej Smernice 89/391/EHS, ktorý je zameraný na podporu zlepšenia bezpečnosti, ochrany zdravia pracovníkov pri práci. Aj zo znenia čl. 2 ods.1 tejto smernice vyplýva, že rozsah pôsobnosti je nutné chápať širšie. Výnimky z pôsobnosti uvedené v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku je potrebné vykladať zužujúco. Čl. 2 ods. 2 prvý pododsek Smernice 89/391/EHS nevyklučuje z pôsobnosti smernice služby civilnej ochrany ako takej, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb, ak charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti odporujú použitiu ust. tejto smernice. Táto výnimka zo široko vymedzeného rozsahu pôsobnosti Smernice 89/391/EHS sa musí vykladať tak, že jej rozsah pôsobnosti sa obmedzuje na prípady nevyhnutnej ochrany záujmov, napríklad v prípade katastrofy, pre ktorú je typické, že nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové a záchranné tímy. Aj

keď služba žalobcu okrem plnenia úloh pri zdolávaní požiarov zahŕňa aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva, najmä pri poskytovaní priameho výkonu záchranných činností, pri haváriách, živelných pohromách a iných mimoriadnych udalostiach, a teda musí čeliť udalostiam, ktoré prirodzene nemožno predvídať, tak za obvyklých podmienok činnosti s ňou spojené možno vopred plánovať, vrátane pracovného času jej personálu v súlade s úlohami, ktoré boli na ňu prenesené. Táto služba sa teda nevyznačuje žiadnymi osobitosťami, ktoré by odporovali použitiu právnych noriem spoločenstva v oblasti ochrany bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov, takže sa na ňu nevzťahuje vylúčenie z pôsobnosti uvedenej v čl. 2 ods. 2 v prvom pododseku smernice - naopak sa na ňu použije táto smernica. Tento záver potvrdzuje aj skutočnosť, že hoci zákonodarca spoločenstva vychádzal zo zásady použiteľnosti Smernice 2003/88/ES na takéto činnosti, súčasne dal možnosť členským štátom odchyliť sa za určitých podmienok od jednotlivých ustanovení Smernice (čl. 17), avšak podľa článku 17 ods.3 písm. b/, (iii) Smernice 2003/89/ES sa uvádza, že v súlade s ods. 2 tohto článku sa môžu vykonať odchýlky len od článkov 3,4,5,8 a 16, avšak odchýlku od čl. 2 alebo čl. 6 Smernica nepripúšťa. Zo záverov uznesenia Súdneho dvora C-52/04 Personalrat der Feuerwehr Hamburg vyplýva, že článok 2 smernice Rady 89/391/EHS, ako aj článok 1 ods.3 smernice Rady 2003/88/ES sa majú vykladať v tom zmysle, že činnosti vykonávané zásahovými silami takej verejnej požiarnej služby ako je verejná služba, o ktorú ide vo veci samej, obvykle patria do pôsobnosti uvedených smerníc, takže článok 6 bod 2 smernice v zásade bráni prekročeniu maximálnej hranice 48 hodín určenej ako maximálny týždenný pracovný čas vzťahujúci sa aj na služby hliadky. Jeho prekročenie je však možné v prípade výnimočných okolností takej závažnosti a rozsahu, ako je napríklad katastrofa. V tomto prípade sa predmetná smernica musí uplatňovať na činnosti hasičskej služby, aj keď tieto činnosti zásahové sily v teréne vykonávajú bez ohľadu na to, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo poskytnutie pomoci iným spôsobom, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním, ktoré bolo zverené príslušnej službe, a to aj vtedy, keď zásahy, ktoré môžu byť spojené s týmito činnosťami, sú vzhľadom na svoju povahu nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkov, ktorí ich vykonávajú, určitému riziku, pokiaľ ide o ich bezpečnosť a/alebo zdravie. Aj samotný zákon o HaZZ v prílohe č. 4/ bod 6/ preberá Smernicu. Je tak potrebné prijať záver, že v danom prípade služobná činnosť žalobcu patrí do pôsobnosti Smernice 2003/88/ES.

7. Ďalšou námietkou žalovaného vo vyjadrení je, že žalobcovi z uplatneného titulu nemohla vzniknúť škoda, pretože za vykonávanú štátnu službu ako aj služobnú pohotovosť bol odmenený v zmysle platných právnych predpisov. Žalobcom uplatnený nárok predstavuje mzdový nárok, ktorý si mal uplatňovať voči svojmu zamestnávateľovi a nie voči žalovanému, čím vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie.

7.1. Podľa čl. 7 ods. 2 Ústavy SR, Slovenská republika môže medzinárodnou zmluvou, ktorá bola ratifikovaná a vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo na základe takej zmluvy preniesť výkon časti svojich práv na Európske spoločenstvá a Európsku úniu. Právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. Prevzatie právne záväzných aktov, ktoré vyžadujú implementáciu, sa vykoná zákonom alebo nariadením vlády podľa čl. 120 ods. 2. Podľa ods. 5, medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

7.2. Podľa Čl.3 ods. 1 CSP, každé ustanovenie tohto zákona je potrebné vykladať v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, verejným poriadkom, princípmi, na ktorých spočíva tento zákon, s medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie, a to s trvalým zreteľom na hodnoty, ktoré sú nimi chránené.

7.3. V zmysle článku 7 ods. 2 a ods. 5 Ústavy SR, článku 144 Ústavy SR a tiež článku 3 CSP, je súd viazaný medzinárodnoprávnymi záväzkami Slovenskej republiky, ktoré majú prednosť pred zákonom, je tiež viazaný judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie. Komunitárne právo je bez ďalšieho nadriadené právu členských štátov a nesmie byť medzi nimi rozpor. Prípadný rozpor medzi komunitárnym a vnútroštátnym právom by mal byť riešený v prospech komunitárneho práva. Pri výkone súdnej moci treba prihliadať na interpretáciu prameňov práva Európskej únie tak, ako je podávaná súdnym dvorom. Vzťah Únievého a vnútroštátneho práva

sa riadi zásadou prednosti a priameho účinku a tiež povinnosťou vnútroštátnych orgánov aplikovať normy komunitárneho práva ex officio. Judikatúra Súdneho dvora EÚ vo veci zodpovednosti členských štátov za porušenie práva Únie je založená na zásade pacta sunt servanda, vyjadrená v článku 10 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva, podľa ktorého sú členské štáty povinné prijať všetky opatrenia potrebné na zabezpečenie plnenia záväzkov vyplývajúcich im zo zmluvy, alebo z činnosti spoločenstva a zdržať sa akýchkoľvek opatrení, ktoré by mohli ohroziť dosiahnutie cieľov zmluvy alebo ohroziť reálny účinok komunitárneho práva. Predpoklady zodpovednosti za vzniknutú škodu v zmysle judikatúry ESD vychádzajú z absolútnej objektívnej zodpovednosti členského štátu za takto vzniknutú škodu a ide o prípady porušenia práva Únie členským štátom pre absentujúcu alebo nesprávnu transpozíciu smerníc. V tejto súvislosti súd konštatuje, že právne akty Európskej Únie sú uvedené v článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie. Medzi tieto akty patria nariadenia, smernice, rozhodnutia, odporúčania a stanoviská. Smernice sú osobitosťou práva Európskej Únie, nakoľko sú záväzné pre členské štáty vzhľadom na dosiahnutý výsledok, pričom forma a metóda dosiahnutia daného výsledku sa ponecháva na členské štáty - smernica je záväzná pre členské štáty, ktorým je určená, pokiaľ ide o cieľ, ktorý sa má dosiahnuť. Štátnym orgánom však je ponechaná voľba formy a prostriedkov. Vnútroštátni zákonodarcovia musia do vnútroštátneho práva prijať transponujúci právny akt (vnútroštátne vykonávacie opatrenie), ktorým sa vnútroštátne právne predpisy prispôbia cieľom stanoveným v smernici. Prijatím novej smernice vzniknú dotknutým členským štátom dve povinnosti (1.) implementovať smernicu včas, t. j. v lehote určenej priamo v smernici, resp. do 20 dní odo dňa jej zverejnenia v Úradnom vestníku a (2.) implementovať smernicu správne. Smernice v zásade nemajú priamy účinok, avšak Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že určité opatrenia stanovené smernicou môžu mať vo výnimočných prípadoch priamy účinok na členský štát aj vtedy, ak tento ešte neprijal transponujúci právny akt t.j. v prípadoch, keď smernica nebola transponovaná do vnútroštátneho práva alebo bola transponovaná nesprávne, ustanovenia smernice sú imperatívne a dostatočne jasné a presné a ustanoveniami smernice sa priznávajú práva jednotlivcom. Doktrína priamej účinnosti smerníc je teda produktom Súdneho dvora EÚ - vznikla z viacerých rozhodnutí Súdneho dvora EÚ (napr. Rozhodnutia Súdneho dvora vo veci Van Duyn; vo veci C 152/84 Marshall v. Southampton and South-West Hampshire Area Health Authority; vo veci C 8/81 Becker; vo veci C 148/78, G. E. v. H. I.) a bola vytvorená s cieľom vyriešiť situáciu, keď členský štát neimplementoval smernicu v určenej lehote resp. určeným spôsobom a zároveň sú splnené štyri podmienky na priznanie priamej účinnosti, a to (a) jasný, presný a dostatočne určitý záväzok obsiahnutý v smernici, (b) nepodmienený záväzok, (c) uplynutie lehoty na transpozíciu smernice do vnútroštátneho poriadku a (d) nejde o záväzok, ktorý priamo ukladá povinnosť jednotlivcovi (naopak, priznáva mu nejaké právo). Pri splnení týchto požiadaviek sa môžu jednotlivci odvolať na ustanovenia smernice pred orgánom verejnej moci. Súdny dvor EÚ judikoval, že znením smerníc nie sú viazané len vnútroštátne súdy, ale aj ostatné orgány verejnej moci, ako aj iné verejné orgány. Cieľ smerníc je záväzný pre všetky orgány, ktoré sú na základe rozhodnutia štátu zodpovedné za poskytovanie verejných služieb a ktoré majú na tento účel určité osobitné právomoci, ktoré sú nad rámec pravidiel medzi jednotlivcami. Podľa judikatúry Súdneho dvora (vec Francovich, spoločné veci C-6/90 a C-9/90) má jednotlivec nárok na náhradu škody od členského štátu, ktorý nedodržia právne predpisy Únie. Súdny dvor znovu zopakoval, že aj keď komunitárne právo nemá výslovné ustanovenie o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú jednotlivcovi porušením komunitárneho práva, tento princíp je vlastný komunitárnemu právu. K tomuto záveru dospel interpretáciou Zmluvy o založení ES, odvolávajúc sa na základné princípy komunitárneho právneho systému a všeobecné princípy spoločné pre právne systémy členských štátov. Navyše dodal, že zodpovednosť členského štátu za porušenie komunitárneho práva je objektívna, bez ohľadu na zavinenie. Priama použiteľnosť ustanovení komunitárneho práva nevyklučuje právo jednotlivca na odškodnenie v prípade ich porušenia. Práve naopak, právo jednotlivca na odškodnenie je nevyhnutnou súčasťou priameho účinku ustanovení komunitárneho práva, ktorých porušenie je príčinou spôsobenej škody. Súdny dvor tiež dal jednoznačnú odpoveď, že povinnosť štátu vzniká bez ohľadu na to, ktorá zložka jeho moci spôsobila porušenie komunitárneho práva, t.j. aj v prípade, ak porušenie komunitárneho práva svojou činnosťou alebo nečinnosťou spôsobil vnútroštátny zákonodarcia. V tejto otázke sa Súdny dvor inšpiroval úpravou zodpovednosti štátu v medzinárodnoprávnych vzťahoch. Pokiaľ ide o netransponovanú smernicu alebo nedostatočne transponovanú smernicu, takéto odvolanie (na ustanovenie smernice) je možné, ak: (I.) cieľom smernice je priznať práva jednotlivcom, (II.) obsah práv je možné určiť na základe ustanovení smernice a (III.) existuje kauzálne prepojenie medzi nesplnením povinnosti transponovať smernicu a škodou spôsobenou poškodenej strane. Je ďalej potrebné uviesť, že Súdny dvor EÚ judikoval, že článok 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, nakoľko priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu priamo uplatniť v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora

EÚ je zásada zodpovednosti štátu za škody spôsobené jednotlivcom porušením práva Únie (ktoré sú mu pripísateľné) súčasťou systému zmlúv, na ktorých je Únia založená. Táto povinnosť platí v prípade každého porušenia práva Únie členským štátom, a to bez ohľadu na verejný orgán, ktorý sa tohto porušenia dopustil a bez ohľadu na to, aký verejný orgán má podľa práva dotknutého členského štátu v zásade povinnosť túto škodu nahradiť. V súlade s judikatúrou Súdneho dvora môže náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi zabezpečiť nielen verejnoprávny subjekt, ale aj štát, t.z. že právo Únie nebráni tomu, aby mohla zodpovednosť verejnoprávneho subjektu za škodu spôsobenú jednotlivcovi vzniknúť popri zodpovednosti, ktorú má samotný členský štát. V danom prípade ide o objektívnu a absolútnu zodpovednosť štátu, ktorá tu existuje bez ohľadu na to, ktorý konkrétny verejný orgán sa porušením práva Únie dopustil, resp. ktorý z orgánov by mal povinnosť škodu podľa vnútroštátnych noriem nahradiť. Aj s poukazom na vyššie uvedené skutočnosti dospel súd k záveru, že žalovaný je v spore pasívne vecne legitimovaný - pasívne vecne legitimovaným subjektom v danom spore je Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR ako orgán, do pôsobnosti ktorého spadá aj Hasičský a záchranný zbor (§ 11 písm. c/ zákona č. 575/2001 Z.z. o organizácii a činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy), ktorého príslušníkom je a bol žalobca aj v rozhodnej dobe, pričom MV SR je súčasne garantom právnej úpravy vymedzenej ZoHaZZ, súčasne predstavuje garanta riadnej transpozície smernice Európskej únie do slovenského právneho poriadku.

8. Ďalšou námietkou žalovaného bolo spochybňovanie tvrdenia žalobcu, že dotknutá smernica nebola do právneho poriadku Slovenskej republiky transformovaná správne. Žalovaný uvádzal, že úprava v zákone o HaZZ neodporuje dotknutej smernici s tým, že táto bola implementovaná a je zohľadnená aj v zákone o HaZZ. Rovnako ani s touto námietkou sa súd nestotožnil.

8.1. Podľa Článku 2 Smernice, na účely tejto smernice platia tieto definície:

1. "pracovný čas" je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi a/alebo praxou;
2. "čas odpočinku" je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom.

8.2. Podľa Článku 6 Smernice, členské štáty prijímajú opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie toho, že v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov:

- a) týždenný pracovný čas bude obmedzený zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správными opatreniami alebo kolektívnymi zmluvami alebo dohodami medzi sociálnymi partnermi;
- b) priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

8.3. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „ZoHaZZ“), služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa ods.2, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne. Skrátenie týždenného služobného času príslušníka možno dohodnúť v kolektívnej zmluve vyššieho stupňa.

8.4. Podľa § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z.z. ZoHaZZ, služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Podľa ods. 2, pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

8.5. Podľa § 92 ods. 1 ZoHaZZ, služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času. Podľa ods. 2, na zabezpečenie nevyhnutných úloh môže služobný úrad v odôvodnených prípadoch nariadiť príslušníkovi služobnú pohotovosť mimo rozvrhnutia služobného času

- a) v mieste vykonávania štátnej služby,
- b) v mieste pobytu alebo na inom dohodnutom mieste,
- c) s možnosťou použitia mobilných prostriedkov spojenia.

Podľa ods. 4, pri nariadenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby alebo na inom určenom mieste musí byť vymedzený priestor na odpočinok.

8.6. Podľa § 93 ods. 1 ZoHaZZ, štátnou službou nadčas je štátna služba vykonávaná nad rámec určeného služobného času. Podľa ods. 2, štátna služba nadčas sa môže písomne nariadiť v naliehavom záujme štátnej služby, a to aj na dni služobného pokoja; ak ju nie je možné vopred písomne nariadiť, nariadi sa ústne a po jej skončení sa bezodkladne o tom urobí písomný záznam. Nepretržitý odpočinok medzi dvoma služobnými dňami sa nesmie pritom skratiť na menej ako osem hodín. Podľa ods. 3, v kalendárnom roku možno príslušníkovi prikázať štátnu službu nadčas v rozsahu najviac 300 hodín.

8.7. Podľa § 103 ods. 1 ZoHaZZ, príslušníkovi za podmienok ustanovených týmto zákonom patrí služobný príjem, ktorý tvoria tieto zložky: a) tarifný plat, b) príplatok za riadenie, c) príplatok za zastupovanie, d) osobný príplatok, e) hodnotný príplatok, f) plat za štátnu službu nadčas, g) príplatok za zmenu, h) príplatok za štátnu službu v sťaženom a zdraví škodlivom prostredí a na miestach s ohrozením života a zdravia, i) odmena, j) doplatok k služobnému platu podľa § 209e. Podľa ods.2, služobný plat tvoria zložky služobného príjmu uvedené v odseku 1 písm. a) až e) a g). Podľa ods.5, príslušníkovi v rozsahu a za podmienok ustanovených týmto zákonom okrem služobného príjmu patrí peňažná náhrada za služobnú pohotovosť v štátnej službe a za pohotovosť pri zabezpečovaní opatrení pre obdobie brannej pohotovosti štátu.

8.8. Podľa § 116 ods. 1 ZoHaZZ, ak príslušník vykonáva štátnu službu nadčas, patrí mu za každú hodinu takejto služby príslušná časť služobného platu priznaného v čase štátnej služby nadčas zvýšená o 30%, a ak ide o deň nepretržitého odpočinku v týždni, zvýšená o 60%. Podľa ods.2, príplatok za vykonávanie štátnej služby nadčas podľa odseku 1 nepatrí, ak sa príslušník s nadriadeným dohodli na poskytnutí náhradného voľna. Náhradné voľno je nadriadený povinný poskytnúť najneskôr do 60 dní od skončenia tejto služby.

8.9. Podľa § 122 ods. 1 ZoHaZZ, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 1 určená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 15% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, a 30% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Podľa ods. 2 písm. a/, ak je príslušníkovi podľa § 92 ods. 2 nariadená služobná pohotovosť, patrí mu za každú hodinu tejto pohotovosti peňažná náhrada 50% zo sumy, ktorou je príslušná časť jeho služobného platu, ak ide o pohotovosť vykonávanú v mieste vykonávania jeho štátnej služby, a 100% z tejto sumy, ak ide o deň služobného pokoja. Podľa ods.3, náhrada za služobnú pohotovosť podľa odsekov 1 a 2 nepatrí za čas, v ktorom došlo počas jej trvania k vykonaniu štátnej služby; takéto vykonávanie štátnej služby je štátnou službou nadčas.

8.10. Podľa § 130 ZoHaZZ, príslušnou časťou služobného platu na účely tohto zákona pri 40-hodinovom týždennom služobnom čase je 1/175 služobného platu. Pri inom týždennom služobnom čase sa príslušná časť služobného platu úmerne upraví.

8.11. Podľa § 135e ods. 1 ZoHaZZ, výkonom štátnej služby sa rozumie výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Podľa ods.2, výkonom štátnej služby je aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad na podnet odborovej organizácie alebo záujmového združenia príslušníkov, prípadne aj činnosť vykonávaná pre služobný úrad z vlastnej iniciatívy, ak na ňu príslušník nepotrebuje osobitné oprávnenie alebo ak ju nevykonáva proti výslovnému zákazu nadriadeného. Podľa ods. 3, v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby sú úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Nepatrí sem stravovanie, ošetrovanie, prípadne vyšetrenie v zdravotníckom zariadení s výnimkou lekárskeho vyšetrenia konaného na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného alebo ošetrovanie pri prvej pomoci a cesta na ne a späť.

8.12. Podľa § 12 ods. 6 ZoHaZZ, na právne vzťahy príslušníkov pri vykonávaní štátnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, len ak to výslovne ustanovuje tento zákon.

8.13. Podľa § 193 ZoHaZZ, na služobný pomer príslušníkov sa použijú primerane ustanovenia § 39, § 64 ods. 1 písm. a) a c), § 85 a 86, § 88 až 90, § 95, § 98 a 99, § 105, § 109 až 117, § 129 až 132, § 136 až 138, § 141 ods. 2 až 5, § 142 a 143, § 145 až 151, § 152 ods. 1, 2, ods. 4 tretej vety, ods. 5 a 7, § 152a, § 152b, § 157 ods. 1 a 2, § 166 ods. 3, § 177 a 178, § 222, § 230, § 231 ods. 4 a 232 až 240 Zákonníka práce.

8.14. Podľa § 85 ods. 9 zákona č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce (ďalej len ako „Zákonník práce“), priemerný týždenný pracovný čas zamestnanca vrátane práce nadčas nesmie prekročiť 48 hodín.

8.15. Podľa § 96 ods. 2 Zákonníka práce, čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas.

8.16. Podľa čl. 36 ods.1 písm. c), d) a e) zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy SR (ďalej len ako „Ústava SR“), zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

- ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci (písm. c),
- najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času (písm. d),
- primeraný odpočinok po práci (písm. e).

8.17. Žalovaný argumentoval tým, že sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že by štát neprebral Smernicu do zákona o HaZZ správne. V článku 2, ods. 1 smernice uviedol, že podľa ustálenej judikatúry súdneho dvora je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas aj v služobnej pohotovosti, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a má mu byť k dispozícii, aby v prípade potreby mohol poskytnúť primerané služby. Pracovný čas v sebe zahŕňa riadny pracovný čas, prácu nadčas a pracovnú pohotovosť na pracovisku. V prípade domácej pohotovosti súdny dvor rozhodol, že do maximálneho týždenného pracovného času sa zarátava iba čas skutočného výkonu práce pre zamestnávateľa (rozsudok vo veci C-303/98). Žalovaný uvádzal, že pri nariadenej služobnej povinnosti ide o služobnú pohotovosť v mieste vykonávania štátnej služby mimo rozvrhnutia služobného času, čo je vyjadrené aj vo výške peňažnej náhrady za čas takejto služobnej pohotovosti. Je teda nesporné, že ide o výkon štátnej služby v rámci služobného času. Žalovaný aj uvádzal, že počas služobnej pohotovosti je pracovník povinný byť v zariadení zamestnávateľa alebo mimo neho, pričom má byť pripravený na výkon práce na požiadanie zamestnávateľa. Pokiaľ nie je zásah žalobca môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, nežiada sa od neho výkon práce v danom čase. V zmysle platnej legislatívy pri takto nariadenej služobnej pohotovosti je v mieste vykonávania štátnej služby určený, alebo vymedzený priestor na odpočinok, čiže zamestnávateľ si je vedomý a dokonca vytvára podmienky na oddych (spánok) zamestnanca, t. j. žalobcu. V čase služobnej pohotovosti sa od žalobcu nevyžaduje aktívna činnosť. Napriek tomu zamestnávateľ žalobcovi vypláca dohodnutú odmenu za takto strávený čas, nielen za vykonávanú prácu, ale aj za neaktívnu časť práce. Tým kompenzuje to, že v prípade potreby bude žalobca k dispozícii. Ak by aj súd napriek uvedeným skutočnostiam dospel k záveru, že služobná pohotovosť je pracovným časom a má sa zarátavať do pracovného fondu, samé o sebe to ešte nie je dôvodom podľa žalovaného na priznanie nároku na náhradu škody. Na prvý pohľad sa javí, že vnútroštátna právna úprava zákona o HaZZ má byť v súlade s právom Únie, nakoľko podľa prílohy č. 4. bod 6. zákona o HaZZ do jeho znenia bola Smernica prebratá. Aj podľa ustanovenia § 193 zákona sa na služobný pomer príslušníkov použijú primerane okrem iného aj ustanovenia § 85 Zákonníka práce. Zákonník práce však explicitne v ustanovení § 96 ods. 2 uvádza, že čas, počas ktorého sa zamestnanec zdržiava na pracovisku a je pripravený na výkon práce, ale prácu nevykonáva, je neaktívna časť pracovnej pohotovosti, ktorá sa považuje za pracovný čas. Ustanovenie § 96 ZP však na pomery zákona o HaZZ nie je použiteľný. Z ustanovení zákona o HaZZ nevyplýva, že by služobná pohotovosť hasičov v mieste výkonu služby bola považovaná za súčasť ich služobného času. Z výpovede žalobcu, ako aj zo stanoviska žalovaného vyplynulo, že čas služobnej pohotovosti, pokiaľ nedochádza k služobným výjazdom, sa do služobného času nezapočítava. Práve v tom spočíva rozpor s právom Európskej únie, ktorý namietal žalobca. Zákon o HaZZ v zmysle jeho § 12 ods. 6 umožňuje aplikovať zákonník práce na právne vzťahy príslušníkov zboru pri vykonávaní štátnej služby, len ak to výslovne ustanovuje zákon, pričom v § 193 Zákona o HaZZ nie je odkaz na ustanovenie § 96 ods. 2 Zákonníka práce. Žalovaný pritom argumentoval, že nemožno výkon neaktívnej služobnej pohotovosti započítavať do odpracovaného služobného času. Poukazoval na rozhodnutie Súdného dvora. Súd však uvádza, že žalovaným citované rozhodnutie sa týkalo tzv. domácej pohotovosti, o ktorú sa v prejednávanej veci nejedná. Zákon o HaZZ definuje služobný čas ako čas, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Zároveň zákon obsahuje legálnu definíciu pojmu výkon štátnej služby ako výkon oprávnení a povinností vyplývajúcich zo služobného pomeru, činnosť vykonávaná na rozkaz alebo na pokyn nadriadeného a činnosť, ktorá je predmetom služobnej cesty. Zároveň definuje

úkony v priamej súvislosti s výkonom štátnej služby ako úkony potrebné na výkon štátnej služby a úkony počas štátnej služby obvyklé alebo potrebné pred začiatkom štátnej služby alebo po jej skončení. Služobnú pohotovosť zákon explicitne nezaraďuje do výkonu štátnej služby, práve naopak z ustanovenia § 86 Zákona o HaZZ pri nerovnomernom rozvrhnutí služobného času vyplýva, že zákon rozlišuje medzi dĺžkou vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcou určenou služobnou pohotovosťou v mieste vykonávania štátnej služby. Uvedené rozlíšenie je celkom zjavné z ohodnotenia výkonu štátnej služby a výkonu služobnej pohotovosti, keď za výkon služobnej pohotovosti patrí mimo služobného príjmu osobitný mzdový nárok vo forme peňažnej náhrady za služobnú pohotovosť v štátnej službe, ktorá sa určuje ako percento z časti služobného príjmu. Rovnako z ustanovenia § 122 ods. 3 Zákona o HaZZ vyplýva rozlíšenie, ak počas trvania služobnej pohotovosti dôjde k vykonaniu štátnej služby („výjazd“), až takéto vykonávanie je štátnou službou. Podľa článku 2, ods. 1 a ods. 2 Smernice pracovný čas je akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti. Čas odpočinku je potom akýkoľvek pracovný čas, ktorý nie je pracovným časom. Súdny dvor opakovane konštatoval v rámci rozhodnutí, že pojem pracovný čas uvedený v Smernici je autonómnym pojmom práva EÚ, ktorý treba definovať podľa objektívnych vlastností s odkazom na systém a účel Smernice, ktorým je zlepšenie životných a pracovných podmienok pracovníkov. Článok 2, ods.1 Smernice vymedzuje pracovný čas ako „akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti“. V rámci rozhodovacej praxe súdneho dvora bolo zdôraznené, že členské štáty sa nemôžu, pokiaľ ide o určité kategórie hasičov prijatých do verejných hasičských služieb, odchýliť od súboru povinností vyplývajúcich z ustanovení smernice, vrátane pojmov – pracovný čas a čas odpočinku (rozsudok vo veci C-518/15 Ville de Nivelles). Smernica neumožňuje ani to, aby členské štáty ponechali v platnosti, alebo prijali inú definíciu pojmu pracovný čas, ako je definícia uvedená v Smernici. Z iného rozhodnutia súdneho dvora vyplýva jednoznačne, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas v zmysle smernice (rozsudok Súdného dvora z 3.10.200 vo veci Simap C-303/98, rozsudok Súdného dvora z 9.9.2003 C-151/02). Súdny dvor viackrát rozhodol, že členské štáty nemôže jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6, písm. b/ smernice tak, že uplatnenie tohto nároku pracovníkov na to, aby priemerný týždenný pracovný čas nepresahoval maximálnu hranicu, budú viazať na nejakú podmienku alebo určitým spôsobom obmedzia. Na základe vyššie uvedeného je potom potrebné vyvodiť záver, že vnútroštátna právna úprava umožňuje zamestnávateľovi nezapočítavať neaktívnu časť služobnej pohotovosti do služobného času a rozvrhnúť žalobcovi – príslušníkovi HaZZ služobný čas tak, že tento presiahne maximálnu hranicu stanovenú článkom 6, písm. b/ smernice. V tejto súvislosti súd konštatuje, že Slovenská republika ako členský štát EÚ v súlade s potrebou chrániť bezpečnosť a zdravie pracovníkov v tomto prípade príslušníkov HaZZ neprijala doposiaľ opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby bol služobný čas príslušníkov HaZZ definovaný v súlade s pojmom pracovný čas podľa článku 2 smernice a nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času stanovená článkom 6, písm. b/ smernice. Argumentácia žalovaného v tom smere, že počas celej dĺžky trvania služobnej pohotovosti nemusí byť žalobca bdely a aktívny a že má k dispozícii miesto na oddych a teda v prípade ak nie je nariadený služobný zásah, môže odpočívať alebo sa venovať inej činnosti, je v tejto súvislosti bez právneho významu, nakoľko žalobca počas povinností musí byť v budove hasičskej stanice, túto nemôže opustiť, musí byť ustrojený a pripravený do 1 minúty od ohlásenia vykonať výjazd. Týmto zamestnanec plní pokyny zamestnávateľa. Skutočnosť, že zamestnávateľom počas tejto doby nie sú určené žiadne iné činnosti nemôže byť na ťarchu zamestnanca a v súvislosti s týmito závermi sa žiada dodať, že proti žalovanému sú už dlhšiu dobu vedené obdobné spory (samotný žalovaný na rozhodnutia súdov Slovenskej republiky poukazoval), v rámci ktorých žalovaný používa obdobnú obranu a nepredložil žiadne rozhodnutie, v ktorom by bolo súdmi SR konštatované správne prevzatie Smernice do právneho poriadku SR, konkrétne do znenia zákona o HaZZ.

9. Súd vo veci skúmal, či je daný základ nároku žalobcu na náhradu škody v dôsledku porušenia jeho práv plynúcich z článku 2 a 6, písm. b) Smernice. Súdny dvor judikoval vo viacerých prípadoch, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu škody, keď sú splnené tri podmienky: 1./ cieľom porušenej právnej normy Únie je priznať jednotlivcom práva a porušenie je dostatočne závažné; 2./ existencia škody a 3./ priama príčinná súvislosť medzi porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom. Posúdenie, či tieto podmienky boli naplnené je na rozhodnutí toho ktorého vnútroštátneho súdu.

9.1. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

10. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Podľa ods. 2, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ods. 3, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

10.1. Podľa ustanovenia § 853 ods. 1 OZ, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

10.2. Pokiaľ ide o prvú podmienku, súd konštatuje, že v prejednávanej veci je splnená, nakoľko čl. 2 a čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom stanoviť 48-hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, táto hranica zahŕňa aj nadčasy, ako aj pracovnú pohotovosť a od ktorej sa nemožno v žiadnom prípade odchyliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej. Súčasne podľa judikatúry Súdneho dvora ide o dostatočne závažné porušenie práva únie - v každom prípade je porušenie práva Únie dostatočne závažné, pokiaľ je v rozpore s judikatúrou Súdneho dvora v danej oblasti (uvádzaná vyššie).

10.3. Čo sa týka druhej podmienky (existencia škody) a tretej podmienky (príčinná súvislosť), táto úzko súvisí s posúdením nároku, ktorý si žalobca z titulu porušenia unijného práva uplatnil. Súdny dvor ustálil, že náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením komunitárneho práva zo strany členského štátu musí byť adekvátne spôsobenej škode. Keďže v tejto oblasti neexistuje komunitárna právna úprava, kritériá na určenie rozsahu odškodnenia vyplývajú z vnútroštátneho právneho poriadku, pričom však tieto kritériá nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade porušenia vnútroštátneho práva, a rovnako tieto kritériá nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť dosiahnutia odškodnenia, prípadne ho neprimerane sťažia. V neposlednom rade náhrada škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie musí byť primeraná vzniknutej škode, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu jeho práv. Je potom na vnútroštátnom práve členských štátov, aby pri dodržaní zásady rovnocennosti a efektivity určili, či sa náhrada škody musí poskytnúť vo forme udelenia dodatočného náhradného voľna, alebo vo forme finančného odškodnenia a aby definovali pravidlá týkajúce sa spôsobu výpočtu tejto náhrady. Slovenská právna úprava neobsahuje pravidlá na odškodňovanie jednotlivcov pri porušovaní komunitárneho práva. V posudzovanej veci dospel súd k záveru, že je potrebné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že nerešpektovaním Smernice mu vznikla nemajetková ujma, ktorú je možné analogicky (pozn. súdu - § 853 Obč. Z.) posudzovať podľa zásad upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, vzťahujúcich sa na právo na ochranu osobnosti. Podľa Článku 36 ods. 1 písm. c), d) a e) Ústavy SR majú mať zamestnanci (teda aj žalobca) právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky a zákon (v danom prípade ZoHaZZ) im má zabezpečiť i.a. ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času a primeraný odpočinok po práci (obdobne v zmysle čl. 40 Ústavy SR má každý právo na ochranu zdravia). V oblasti pracovnoprávnej je právo na ochranu zdravia zabezpečované predovšetkým zavádzaním takých opatrení, ako je organizácia pracovného času a odpočinku. Každý má pritom právo na odpočinok a zotavenie vrátane rozumného vymedzenia pracovného času a pravidelne platenej dovolenky tak, ako to je zakotvené aj v článku 24 Všeobecnej deklarácie ľudských práv. Samotná Smernica 2003/88/ES, ako aj Smernica 89/391/EHS vychádzali z faktu, že ešte je stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania a preto sa musia bezodkladne zaviesť, resp. zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a tento cieľ sa nemá podriaďovať ekonomickým úvahám. Všetci pracovníci majú mať primeranú dobu odpočinku a všetkým pracovníkom spoločenstva sa musí poskytnúť minimálny denný, týždenný a ročný čas odpočinku a primerané prestávky v práci. Na základe uvedeného je potom potrebné zaviesť maximálnu hranicu týždenného času. Na základe dokladov predložených žalobcom vyplynulo, že pri určovaní ev. nariadení

pracovnej pohotovosti spolu s určeným služobným časom došlo k prekročovaniu maximálneho limitu 48-hodín priemerného pracovného týždňa u žalobcu v rozhodnom období (marec 2021-február 2023). Súd vzhľadom na uvedené potom konštatuje, že žalobcovi v príčinnej súvislosti nerešpektovania čl. 2 a 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vznikla nemajetková ujma, nakoľko došlo (dlhodobo) k porušovaniu jeho základných osobnostných práv - práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci, ako aj práva na vedenie súkromného rodinného života. V zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže poškodená osoba požadovať popri morálnej satisfakcii aj peňažnú satisfakciu a to tam, kde by sa satisfakcia morálna nejavila ako postačujúca. V prejednávanej veci, ktorá vychádza z tej skutočnosti, že SR neprijala takú vnútroštátnu úpravu pri služobnom pomere hasičov, aby boli transformované dotknuté ustanovenia smernice do vnútroštátneho poriadku, je potrebné dospieť k záveru, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu, ako aj žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste, vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát) a vzhľadom na dĺžku trvania neoprávnených zásahov zo strany žalovaného do práv žalobcu. Rovnako tak neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie. Tieto prostriedky nápravy za uvedených okolností strácajú svoju účinnosť a funkčnosť a v takom prípade súdna prax nevylučuje možnosť bez ďalšieho uplatniť finančné zadosťučinenie. Samotné ustanovenie § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka uvádza pritom možnosti domáhať sa peňažného zadosťučinenia len príkladom a podmienky pre vznik tohto práva sú splnené vo všetkých prípadoch neoprávnených zásahov obdobnej závažnosti, kedy bude len morálne zadosťučinenie nepostačujúce. Pokiaľ sú splnené všetky 3 podmienky, štát musí s výhradou nároku náhrady škody, ktorá má základ priamo v práve v Únie, napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva, upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu, pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nemôžu byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada ekvivalencie) a nemôžu byť upravené tak, aby viedli k praktickej nemožnosti, alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady (zásada efektivity). V danej veci je tiež podstatnou tá skutočnosť, že právo žalobcu na primeraný odpočinok po vykonanej práci je permanentne - niekoľko rokov porušované, pričom povaha výkonu práce žalobcu je veľmi psychicky ako aj fyzicky náročná, neraz si vyžaduje aj nasadenie vlastného života a preto je nesmierne dôležité, aby žalobca mal možnosť si po vykonanej práci si aj primerane odpočinúť, venovať sa svojim záľubám, rodine a iným aktivitám. V dôsledku aktuálnej právnej úpravy, pokiaľ čas služobnej pohotovosti nie súčasťou služobného času, sa na strane žalobcu počas celého trvania služobného pomeru (takmer 6 rokov) skraca čas odpočinku. Tým mal súd preukázanú existenciu škody na strane žalobcu, ktorá je nepochybne v priamej príčinnej súvislosti s porušením komunitárneho práva.

10.4. Na základe skutočností vyššie uvedených dospel súd k záveru, že základ nároku žalobcu je tak daný. V dôsledku nerešpektovania čl. 2 ods. 1 a 2 a čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES pri rozvrhovaní pracovného času prišiel žalobca o veľký počet hodín voľného času, ktoré by inak venoval rozvíjaniu osobných, rodinných a priateľských vzťahov, ako aj fyzickej a psychickej relaxácii, čím došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (práva na ochranu zdravia, práva na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci, práva na najvyššiu prípustnú dĺžku pracovného času, práva na primeraný odpočinok po práci a práva na vedenie súkromného rodinného života), za čo mu nepochybne patrí nárok na primerané odškodnenie. Samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením a práve peňažná náhrada sa javí ako spôsobilá forma odškodnenia takejto vzniknutej ujmy.

11. Žalovaný v priebehu konania namietal výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú považoval za neprimeranú. Pri posudzovaní nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy je súd viazaný len v tom smere, že má posúdiť primeranosť uplatňovanej výšky náhrady ujmy, ktorú v dôsledku nesprávnej implementácii normy európskej únie žalobca utrpel. Spôsob určenia, resp. posudzovania výšky je na úvahe súdu. Naša právna úprava rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti (§11 a nasledujúce OZ) a právom na náhradu škody (§ 415 a nasledujúcich OZ), nakoľko je medzi pojmová i obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo rýdzo osobnej povahy a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako aj právnickej osobe a nemá povahu absolútnu, ale len povahu relatívnu a majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu akú ujmu mohol zásah vyvolať a nemožno zistiť presne skutočnú ujmu, ktorú však v prípade náhrady škody treba presne uviesť a preukázať. Pri určovaní sumy nemajetkovej ujmy musia všeobecné súdy zároveň zohľadňovať svoju

vlastnú rozhodovaciu činnosť a v súlade s princípom rovnosti rozhodovať v porovnateľných veciach rovnako tak, aby existoval vzťah priamej úmernosti medzi závažnosťou ujmy a výškou priznanej náhrady. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy závisí vo veľkej miere na úvahe rozhodujúceho súdu, avšak táto úvaha neznamená priestor pre svojvôľu, či arbitrárnosť. Súd pri takomto rozhodovaní hodnotí jednotlivé okolnosti, ako aj celkovú povahu konkrétneho prípadu. Cieľom náhrady nemajetkovej ujmy je satisfakcia za spôsobený zásah do súkromného a rodinného života a nemôže na strane žiadateľa slúžiť na neprípustné obohacovanie sa, rovnako nemôže mať na druhej strane likvidačný charakter voči tomu, kto je na zaplatenie nemajetkovej ujmy zaviazaný.

11.1. Vznik zodpovednosti členského štátu za porušenie komunitárneho práva sa posudzuje podľa pravidiel, ktoré stanovil súdny dvor. Spôsob a rozsah odškodnenia však závisí od vnútroštátnej právnej úpravy, toho ktorého členského štátu. Vnútroštátna úprava musí rešpektovať požiadavku, že kritéria na určenie rozsahu odškodnenia nesmú mať taký charakter, že spôsobia praktickú nemožnosť odškodnenia alebo dosiahnutie odškodnenia neprimerane sťažia. Poskytnutá náhrada škody musí byť adekvátna spôsobenej škode. V našom právnom poriadku je právnym základom zodpovednosti štátu za škodu článok 46, ods. 3 Ústavy SR, ktorý stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, pričom podmienky a podrobnosti majú byť upravené v zákone. Slovenská republika prijala zákon č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci účinný od 1.7.2004. Posudzovanie zodpovednosti štátu za porušenie komunitárneho práva v zmysle tejto úpravy je však vylúčené vzhľadom na úpravu rozsahu použiteľnosti zákona.

11.2. Pokiaľ si žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 11 a 13 občianskeho zákonníka súd aplikáciu ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv považoval za správny (zohľadniac pri určení výšky náhrady kritéria stanovené zákonom a vyplývajúce z judikatúry). Žalobca svojou výpoveďou v spojení s listinnými dokladmi preukázal, že pri takomto rozvrhnutí pracovného času, ktorý je v rozpore s právom EÚ prichádza o voľný čas, ktorý by inak mohol venovať rozvoju svojich osobných, rodinných, priateľských vzťahov, fyzickej a psychickej relaxácii. Žalobca zdôraznil, že podanou žalobou sa domáha náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odsľúžil a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nežaluje teda nemajetkovú ujmu vyčíslenú za presný počet odpracovaných hodín nad 48 hodín týždenne. Za primeranú náhradu považuje finančné odškodnenie rovnajúce sa odmene, ktorú mu priznáva zákon o HaZZ ako pri nariadenej služobnej pohotovosti. Súd stanovený postup žalobcu pri výpočte náhrady škody považoval za primeraný charakteru a spôsobu akým k zásahu došlo, ako aj k následkom na jeho živote a to vo väzbe na porovnateľné kritérium ceny práce, z ktorého vychádzal žalobca.

11.3. V období marec 2021 – december 2021 podľa § 92 ods. 1 Zákona o HaZZ odpracoval žalobca 442,69 hodín 15% určenej služobnej pohotovosti, za ktorú prináležala odmena v rozsahu 15% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu a 0 hodín 30% určenej služobnej pohotovosti v čase pracovného pokoju, za ktorú by mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2, písm. a/ Zákona o HaZZ v tomto období odpracoval v rozsahu 58,74 hodín, kde nemajetkové ujma za čas roka 2021 v zmysle uvedeného predstavuje spolu sumu 1.477,34 Eur.

Počet hodín

Rozdiel

odpracovanej

Rozdiel

35%
20%
Nemajetková
Nemajetková

určenej
Určená

ujma za
ujma za
Nemajetková

(medzi
(medzi

ujma za

služobnej
pohotovosť
Hodinová
odmenou
odmenou
mesiac za
mesiac za

pohotovosti za
spolu
sadzba
za
za
15%-nú
30%-nú
mesiac spolu

(15% a 30%)

nariadenú
nariadenú

určenú
určenú
(15%-ná a 30%-

mesiac

a určenú
a určenú
pohotovosť
pohotovosť
ná pohotovosť)

(§ 92 ods. 1

pohotovosť)
pohotovosť)

ZoHaZZI

15%
30%
(hodín I
(€
(€
(€
(€
(€
(€

2021

3/2021
35,00
0,00
35,00
9,3818
3,2836
1,8764
114,9271

0,0000
114,9271
4/2021
42,00
0,00
42,00
9,5030
3,3261
1,9006
139,6941
0,0000
139,6941
5/2021
31,63
0,00
31,63
9,5030
3,3261
1,9006
105,2030
0,0000
105,2030
6/2021
56,00
0,00
56,00
9,5030
3,3261
1,9006
186,2588
0,0000
186,2588
7/2021
56,00
0,00
56,00
9,5030
3,3261
1,9006
186,2588
0,0000
186,2588
8/2021
56,00
0,00
56,00
9,8303
3,4406
1,9661
192,6739
0,0000
192,6739
9/2021
47,06
0,00
47,06
9,5030
3,3261

1,9006
156,5239
0,0000
156,5239
10/2021
28,00
0,00
28,00
9,5030
3,3261
1,9006
93,1294
0,0000
93,1294
11/2021
35,00
0,00
35,00
9,5030
3,3261
1,9006
116,4118
0,0000
116,4118

12/2021
56,00
0,00
56,00
9,5030
3,3261
1,9006
186,2588
0,0000
186,2588
Spolu
442,69
0,00
442,69
Náhrada za ujmu
1 477,34 €
0,00 €
1 477,34 €

11.4 Obdobie január 2022 – december 2022 odpracoval 618,94 hodín 15% určenej služobnej pohotovosti, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 15% a 16 hodín 30% určenej služobnej pohotovosti v čase služobného pokoja, za ktorú mu prináležala odmena v rozsahu 30% z príslušnej časti služobného platu za každú hodinu. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2, písm. a/ Zákona o HaZZ v tomto období odpracoval v rozsahu 104,16 hodín. Nemajetková ujma za rok 2022 predstavovala spolu sumu 2.158,56 Eur.

Počet hodín

Rozdiel

odpracovanej

Rozdiel

35%

20%

Nemajetková

Nemajetková

Nemajetková

určenej

Určená

(medzi

ujma za

ujma za

ujma za

(medzi

služobnej

pohotovosť

Hodinová

odmenou

odmenou

mesiac za

mesiac za

mesiac spolu

pohotovosti za

spolu

sadzba

za

za

15%-nú

30%-nú

(15%-ná a

mesiac
(15% a 30%)

nariadenú
nariadenú
určenú
určenú
30%-ná

a určenú
a určenú
pohotovosť
pohotovosť
pohotovosť)

(§ 92 ods. 1

pohotovosť)
pohotovosť)

ZoHaZZI

15%
I 30%
[hodín]
(el
(el
(el
(el
(el
(el

2022

1/2022

40,00
0,00
40,00
9,5030
3,3261
1,9006
133,0420
0,0000
133,0420
2/2022
39,15
0,00
39,15
9,5030
3,3261
1,9006
130,2149
0,0000
130,2149
3/2022
54,18
0,00
54,18
9,7939
3,4279
1,9588
185,7217
0,0000
185,7217
4/2022
48,00
0,00
48,00
9,7939
3,4279
1,9588
164,5375
0,0000
164,5375
5/2022
68,07
0,00
68,07
9,7939
3,4279
1,9588
233,3348
0,0000
233,3348
6/2022
56,00
0,00
56,00
9,7939
3,4279
1,9588
191,9604
0,0000

191,9604
7/2022
54,00
0,00
54,00
10,0242
3,5085
2,0048
189,4574
0,0000
189,4574
8/2022
30,88
8,00
38,88
10,0242
3,5085
2,0048
108,3416
16,0387
124,3803
9/2022
62,99
8,00
70,99
10,0242
3,5085
2,0048
220,9810
16,0387
237,0197
10/2022
48,00
0,00
48,00
10,0242
3,5085
2,0048
168,4066
0,0000
168,4066
11/2022
53,85
0,00
53,85
9,7242
3,4035
1,9448
183,2769
0,0000
183,2769
12/2022
63,82
0,00
63,82
9,7242
3,4035
1,9448

217,2095
0,0000
217,2095
Spolu
618,94
16,00
634,94
Náhrada za ujmu
2126,48 e
32,08 e
2158,56 e

11.5. V období od januára 2023 – februára 2023 vrátane podľa § 92 ods. 1 Zákona o HaZZ odpracoval 120 hodín 15% určenej služobnej pohotovosti a 8 hodín 30% služobnej pohotovosti. Služobnú pohotovosť, ktorá mu bola nariadená podľa § 92 ods. 2, písm. a/ zákona v tomto období nevykonával. Nemajetková ujma za toto obdobie predstavuje sumu 448,42 Eur.

Počet hodín

Rozdiel

odpracovanej

Rozdiel

35%
20%
Nemajetková
Nemajetková
Nemajetková

určenej
Určená

(medzi

ujma za
ujma za
ujma za

(medzi

služobnej
pohotovosť
Hodinová
odmenou
odmenou
mesiac za
mesiac za
mesiac spolu

pohotovosti za
spolu
sadzba
za
za
15%-nú
30%-nú
(15%-ná a

mesiac
(15% a 30%)

nariadenú
nariadenú
určenú
určenú
30%-ná

a určenú
a určenú
pohotovosť
pohotovosť
pohotovosť)

(§ 92 ods. 1

pohotovosť)
pohotovosť)

ZoHaZZ)

15%
30%
[hodín]
(e)
(e)
(e)
(e)
(e)
(e)

2023

1/2023
56,00
8,00
64,00
10,2848
3,5997
2,0570
201,5821
16,4557
218,0378
2/2023
64,00
0,00
64,00
10,2848
3,5997
2,0570
230,3795
0,0000
230,3795
Spolu
120,00
8,00
128,00
Náhrada za ujmu
431,96 e
16,46 e
448,42 e

11.6. Celková výška náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy v peniazoch za žalované obdobie marec 2021 – február 2023 vrátane pri odpracovaných hodinách určenej služobnej pohotovosti podľa § 92 ods. 1 zákona v rozsahu 1205,62 hodín predstavuje súhrnne sumu 4.084,32 Eur, ktorej zaplata sa touto žalobou žalobca domáhal. Súd si osvojil tento spôsob výpočtu náhrady škody ako nemajetkovej ujmy a považoval ho za primeraný s poukazom na zásah do rodinného života žalobcu, jeho súkromia a tiež mal za to, že takto vypočítaná suma zodpovedá odmene, ktorú by dosiahol pokiaľ by sa pohotovosť započítavala do fondu pracovného času. Je potrebné zdôrazniť, že zo strany žalovaného

neboli namietané jednotlivé vyčíslenia počtu hodín odpracovanej pracovnej pohotovosti za mesiac, hodinová sadzba, rozdiel percentuálny v zmysle ustanovení § 92 ods. 1 a ods. 2 zákona. Nemajetková ujma, ktorú si uplatňuje žalobca v tomto konaní sa odvíja od konkrétneho prípadu a je vecou posúdenia a úvahy, toho ktorého súdu, či takýto spôsob stanovenia výšky nemajetkovej ujmy si osvojí. Táto nemajetková ujma v prípade žalobcu mohla byť stanovená imaginárnou čiastkou, pričom žalobca si výšku nemajetkovej ujmy určil spôsobom najbližšie vypočítateľným v zmysle ustanovení zákona o HaZZ. Reálne vyčíslil sadzbu za služobnú pohotovosť, ktorú v žalovanom období vykonával a ktorá nebola vyplatená. Súd sa s takýmto výpočtom stotožnil. Uplatnená nemajetková ujma má najbližšie k náhrade škody v dôsledku konštatovaného porušenia práva. Jej výpočet bolo možné považovať za sumu, ktorá je primeranou výškou nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla, pretože spĺňa odškodňovaciu funkciu a súčasne nie je sumou neprimerane vysokou za obdobie, po ktoré trvalo porušovanie práva žalobcu. Vzniknutú ujmu vzhľadom k intenzite, rozsahu a trvania podľa názoru súdu by ako závažnú pociťoval každý, ktorý by sa nachádzal na mieste a v postavení žalobcu. V príčinnej súvislosti s porušením práva únie zo strany žalovaného došlo u žalobcu k vzniku škody (nemajetkovej ujmy) v dôsledku zásahu do jeho práva na ochranu zdravia (článok 40 Ústavy SR), pretože účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času bolo podľa odôvodnenia smernice zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidielného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie a súčasne zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život, pretože musel reálne pracovať viac ako bol povinný v zmysle smernice na úkor svojich blízkych, musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúviseli s jeho pracovným zaradením.

11.7. Pokiaľ žalovaná strana poukazovala na rozhodnutia a výšku nemajetkových ujem priznávaných v prípade úmrtí, súd konštatuje, že v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti. Vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov tak ako to namietal žalovaný v rámci písomného vyjadrenia. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy podľa názoru súdu neprevyšuje ani náhrady priznávane v týchto prípadoch, resp. obetiam trestných činov. Navyše nemajetkovú ujmu v prípade žalobcu nie je možné nahradiť inak a to z dôvodu, že uplynutý čas žalobcovi vrátiť možné nie je a nemôže ho stráviť inak.

12. Námietka žalovaného v priebehu konania bola smerovaná aj na povinnosť žalobcu upozorniť nadriadeného na jeho porušovanie práv a na to, že mu vzniká v dôsledku porušovania jeho práva ujma. Rovnako mal podľa žalovaného žiadať, aby mu zo strany žalovaného nebola určovaná pohotovosť z dôvodov, ktoré v žalobe uvádza a teda neprejavil podľa žalovaného primeranú snahu s cieľom odvrátiť škodu alebo obmedziť jej rozsah tým, že nevyužil všetky dostupné prostriedky na právnu ochranu. V tejto súvislosti súd rovnako ako žalobca poukazuje na rozhodnutia súdneho dvora, predovšetkým na rozsudok vo veci Günter Fuß C-429/09 zo dňa 25.11.2010. Jedná sa o rozhodnutie týkajúce sa pracovníka, ktorý bol ako hasič zamestnaný v rámci zásahovej služby spadajúcej do verejného sektora a jeho rozpis služieb (pracovných zmien) stanovoval priemerne 54 hodín týždenne a zahŕňal 24 hodinové zmeny, pričom každá takáto 24 hodinová zmena, v rámci ktorej musel byť hasič prítomný na pracovisku, pozostávala z aktívnej služby a pohotovostnej služby, ktorá mohla byť prerušená zásahovou činnosťou. Išlo o skutkovo a právne identickú vec aká bola predmetom tohto sporu. V prípade porušenia ustanovenia práva únie s priamym účinkom zo strany zamestnávateľa vo verejnom sektore, vyžadovanie splnenia podmienky, aby dotknutí pracovníci najprv požadovali svojho zamestnávateľa o skončenie porušovania práva únie na účely získania náhrady škody vznikutej v dôsledku toho porušenia, by malo za následok, že orgánom dotknutého členského štátu by sa umožnilo, aby bola povinnosť dbať o dodržiavanie takýchto noriem systematicky prenášaná na jednotlivca, čím sa týmto orgánom môže umožniť, aby boli v prípade nepodania takejto žiadosti vyňatí z ich dodržiavania. Vyžadovanie tejto podmienky by znamenalo spochybnenie práva na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku európskej únie a povinnosti členských štátov zabezpečiť jeho dodržiavanie bez toho, aby ju mohli preniesť na jednotlivcov. Navyše už v minulosti bolo preukázané, že Slovenská republika bola stranou vo viacerých sporoch, kde si práve príslušníci HaZZ uplatňovali nárok na náhradu škody titulom nemajetkovej ujmy z dôvodu neimplementácie smernice do zákona o HaZZ. Preto táto námietka neobstojí.

13. Vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že nárok žalobcu je v celom rozsahu dôvodný a žalobe v plnom rozsahu vyhovel. Žalobcovi priznal plnú sumu, ktorú požadoval titulom náhrady

nemajetkovej ujmy s tým, že spôsob a výška určenia sa súdu javili ako spravodlivé a najbližšie k vyčísleniu náhrady za služobnú pohotovosť vykonávanú nad rozsah ustanoveného týždenného pracovného času, v tom ktorom kalendárnom roku.

14. O trovách konania bolo rozhodnuté s poukazom na ustanovenie § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 CSP. Žalobcovi bol priznaný nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodovať súdny úradník s poukazom na ustanovenie § 262 ods. 2 CSP po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

15C/25/2023

– 2 –

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 CSP).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť vyhotovené v písomnej forme, podpísané a v prípade doručenia podania do prebiehajúceho konania s uvedením spisovej značky (§ 127 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

a/ sa týkajú procesných podmienok,

b/ sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,

c/ má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d/ ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti – Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov).